

ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี 2568

กรณีศึกษา หน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง

Efficiency of Warehouse Management During the Thai Cambodian Crisis in 2025, a Case Study of a Logistics Unit of an Army

เขมมาชาติ ขนุนทอง¹ และบวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ²

Khemmachard Kanunthong¹ and Bavornwit Rojsuwan²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต

² อาจารย์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ Student of the Master of Science Program Management of Logistics Rangsit University

² Lecture of Master of Science in Management of Logistics, Rangsit University

E-mail: khemmachard.k67@rsu.ac.th, dr.bavornwit@gmail.com

Received: Mar. 04, 2026; Revised: Apr. 04, 2026; Accepted: Apr. 17, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการจัดการ คลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 ของหน่วยส่งกำลังบำรุงของ กองทัพแห่งหนึ่ง (2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกำลังพลในหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพ แห่งหนึ่ง และ (3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรของหน่วยงาน จำนวน 185 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่าง และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านปฏิบัติการคลังสินค้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่ด้านระบบสารสนเทศและการมองเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประสิทธิภาพการทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ตำแหน่งงานหลัก ประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า และประเภทอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลัก มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณพบว่า ประสิทธิภาพการทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ตำแหน่งงานหลัก ประเภทหน่วย ประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า และวิกฤตที่พบส่วนใหญ่ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยสะท้อนว่าควร พัฒนาศักยภาพบุคลากร การบริหารคลัง และระบบสารสนเทศควบคู่กัน ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การยกระดับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตควรให้ความสำคัญกับทั้งการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การบริหารสินค้าคงคลังอย่างเป็นระบบ และการปรับปรุงระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็วถูกต้อง และต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา หน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง

Abstract

This study aimed to (1) examine the level of warehouse management efficiency during the Thai Cambodian crisis in 2025 within a logistics support unit of a military organization, 2) compare

warehouse management efficiency based on personal factors, and 3) analyze the influence of personal factors on warehouse management efficiency during the crisis. The sample consisted of 185 personnel from a logistics support unit of a military organization. Data was collected through an online questionnaire and a simple probability sampling method. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, tests of difference, and multiple linear regression analysis. **Research results.** The overall level of warehouse management efficiency during the Thai Cambodian crisis was high ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.907). Among the dimensions examined, warehouse operations showed the highest mean score, followed by safety and continuity, and coordination and communication, whereas information systems and visibility had the lowest mean score. The hypothesis testing revealed statistically significant differences in warehouse management efficiency across personal factors including crisis work experience, age, main job position, warehouse-related experience, and type of main equipment involved, at the .05 level. Furthermore, the multiple linear regression analysis demonstrated that crisis work experience, age, main job position, unit type, warehouse-related experience, and the type of crisis most frequently encountered significantly influenced warehouse management efficiency. The results suggest that improving warehouse management efficiency in crisis situations requires greater emphasis on personnel capability development, systematic inventory management, and enhanced information systems.

Keywords: Warehouse Management Efficiency, Thai Cambodian Crisis, a logistics unit of an army

บทนำ

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา สภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงของประเทศไทยและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาที่มีความผันผวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนซึ่งมีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์ความตึงเครียดและเหตุการณ์ฉุกเฉินที่อาจพัฒนาไปสู่ภาวะวิกฤตได้ในระยะเวลาอันสั้น ความไม่แน่นอนดังกล่าวส่งผลให้หน่วยงานด้านความมั่นคงจำเป็นต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร และความเสี่ยงที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Scholten et al., 2020).

ภายใต้บริบทดังกล่าว ระบบโลจิสติกส์และการส่งกำลังบำรุงนับเป็นกลไกสนับสนุนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพร้อมของหน่วยงานด้านความมั่นคง เนื่องจากเป็นระบบที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงการจัดหา การจัดเก็บ การควบคุม และการกระจายทรัพยากรที่จำเป็นไปยังหน่วยปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม งานวิจัยด้านความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทานชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์ไม่ได้มีบทบาทเพียงในการลดความสูญเสียจากภาวะชะงักงันเท่านั้น แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสามารถขององค์กรในการตอบสนอง พื้นตัว และปรับตัวต่อสถานการณ์วิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Christopher & Holweg, 2011; Pettit et al., 2019).

ในระบบโลจิสติกส์ดังกล่าว “การจัดการคลังสินค้า” ถือเป็นองค์ประกอบหลักที่มีผลโดยตรงต่อความต่อเนื่องของภารกิจ เนื่องจากคลังสินค้าเป็นศูนย์กลางของการรับ จัดเก็บ ควบคุม และจ่ายพัสดุ อุปกรณ์ และเสบียงไปยังหน่วยใช้งาน หากการจัดการคลังสินค้ามีประสิทธิภาพ ย่อมช่วยให้ทรัพยากรมีความพร้อมใช้งาน ถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยปฏิบัติการได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม เมื่อเข้าสู่บริบทของภาวะวิกฤต การจัดการคลังสินค้าจะเผชิญความซับซ้อนมากกว่าภาวะปกติ ทั้งจากความผันผวนของความต้องการ ข้อจำกัดด้านพื้นที่

.....
ความปลอดภัยของพื้นที่ปฏิบัติการ ความไม่ต่อเนื่องของเส้นทางลำเลียง และแรงกดดันจากเวลาและการตัดสินใจ ซึ่งทำให้แนวทางการบริหารคลังสินค้าในภาคธุรกิจทั่วไปไม่อาจนำมาประยุกต์ใช้ได้โดยตรงในบริบทด้านความมั่นคง (Kovács & Falagara Sigala, 2021).

สถานการณ์ความตึงเครียดบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาในปี พ.ศ. 2568 จึงเป็นกรณีที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความสำคัญของประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤต เนื่องจากหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพต้องรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้นทั้งด้านการสนับสนุนกำลังพล การจัดหาเสบียง และการจัดสรรพัสดุภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอนสูง ในสถานการณ์เช่นนี้ ความล่าช้า ความคลาดเคลื่อน หรือการขาดความพร้อมของระบบคลังสินค้าอาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของการสนับสนุนภารกิจและความพร้อมในการปฏิบัติการของหน่วยงานด้านความมั่นคง งานวิจัยด้านโลจิสติกส์ในสถานการณ์ฉุกเฉินจึงชี้ให้เห็นอย่างต่อเนื่องว่า การบริหารคลังสินค้าที่ไม่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปสู่การขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็น การกระจายสิ่งสนับสนุนที่ล่าช้า และการลดทอนประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อเหตุการณ์วิกฤต (Balcik et al., 2016).

แม้ว่าประเด็นเรื่องประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าจะได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องในงานวิจัยด้านโลจิสติกส์ แต่จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นบริบทของคลังสินค้าเชิงพาณิชย์ อุตสาหกรรมการผลิต หรือองค์กรภาคเอกชนเป็นสำคัญ ขณะที่การศึกษาในบริบทของคลังสินค้าที่เกี่ยวข้องกับภาวะวิกฤต การปฏิบัติการฉุกเฉิน หรือหน่วยงานด้านความมั่นคงยังมีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ งานวิจัยจำนวนมากมักให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดเชิงปริมาณ เช่น ต้นทุน ปริมาณงาน หรือระยะเวลาในการเบิกจ่าย แต่ยังไม่ครอบคลุมมิติที่สำคัญในสถานการณ์วิกฤต เช่น ความพร้อมใช้งานของพัสดุ ความถูกต้องในการจ่าย ความรวดเร็วในการตอบสนอง และความสามารถในการรักษาความต่อเนื่องของการสนับสนุนภารกิจ ภายใต้เงื่อนไขของความไม่แน่นอนและข้อจำกัดด้านความมั่นคง อีกทั้งยังพบข้อจำกัดในเชิงระเบียบวิธี กล่าวคือ มีการศึกษาค้นคว้าที่พหุคูณข้อมูลเชิงปริมาณร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายทั้ง “ระดับประสิทธิภาพ” และ “กลไกหรือปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังประสิทธิภาพนั้น” ในสถานการณ์ฉุกเฉินจริง (Stumpf et al., 2023). ซึ่งช่องว่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า องค์ความรู้ที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอสำหรับอธิบายประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในหน่วยส่งกำลังบำรุงภายใต้บริบทวิกฤตด้านความมั่นคงโดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทย กล่าวอีกนัยหนึ่ง แม้งานวิจัยเดิมจะช่วยอธิบายหลักการจัดการคลังสินค้าหรือโลจิสติกส์ในภาวะปกติได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจนว่า ในสถานการณ์วิกฤตจริง หน่วยส่งกำลังบำรุงควรวัดประสิทธิภาพจากมิติใดบ้าง ปัจจัยใดส่งผลต่อความพร้อมและความต่อเนื่องของการสนับสนุนภารกิจ และระบบคลังสินค้าควรได้รับการพัฒนาในด้านใดเพื่อรองรับภาวะฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ งานวิจัยด้านการเตรียมความพร้อมในภาวะฉุกเฉินเสนอว่า การประเมินประสิทธิภาพในบริบทดังกล่าวควรครอบคลุมทั้งผลลัพธ์เชิงปฏิบัติการและความสามารถในการปรับตัวขององค์กรต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (World Health Organization, 2021; World Food Programme, 2021/2022).

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 โดยมุ่งวิเคราะห์ทั้งระดับประสิทธิภาพในการดำเนินงานและปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารคลังสินค้าในหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สะท้อนสภาพการปฏิบัติงานจริง สามารถอธิบายปัญหาและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในบริบทภาวะวิกฤต และนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบคลังสินค้าและการส่งกำลังบำรุงให้มีประสิทธิภาพและรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการจัดการ คลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 ของหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง
- 2 เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกำลังพลในหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพ แห่งหนึ่ง
- 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 ของหน่วยส่งกำลังบำรุงของ กองทัพแห่งหนึ่ง

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี 2568 ของหน่วยสนับสนุนกองทัพแห่งหนึ่งในด้านต่างๆที่แตกต่างกัน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐานของบุคลากรที่สะท้อนความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในด้านลักษณะประชากรศาสตร์ ประสบการณ์การทำงาน และบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวอาจส่งผลต่อการรับรู้สถานการณ์ การตัดสินใจ ความสามารถในการปรับตัว และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในบริบทของภาวะวิกฤตที่มีข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร และความไม่แน่นอนสูง แนวคิดนี้สอดคล้องกับมุมมองด้านความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทานที่อธิบายว่า ความสามารถขององค์กรในการตอบสนองต่อสถานการณ์เชิงกดดันไม่ได้ขึ้นอยู่กับทรัพยากรหรือโครงสร้างเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพและความพร้อมของบุคลากรในการปรับตัวและตัดสินใจภายใต้แรงกดดันด้วย (Christopher & Peck, 2004; Gerschberger et al., 2023)

ในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย ประสบการณ์ทำงานในภาวะวิกฤต เพศ อายุ สถานภาพ ยศ หรือตำแหน่งงานหลัก ประเภทหน่วย ประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า ประเภทสิ่งอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลัก และวิกฤตที่พบส่วนใหญ่ เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวสะท้อนทั้งภูมิหลังของบุคลากรและบริบทการปฏิบัติงานร่วมกัน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่า ประสบการณ์ในสถานการณ์ฉุกเฉินและบทบาทหน้าที่ในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการประเมินสถานการณ์ การประสานงาน และการจัดการทรัพยากรภายใต้ภาวะกดดัน ขณะที่ ความรู้และประสบการณ์ด้านคลังสินค้ายังมีส่วนสำคัญต่อความสามารถในการควบคุม จัดเก็บ เบิกจ่าย และติดตามทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Pantiris et al., 2025; Befekadu et al., 2020; Julião et al., 2025)

ดังนั้น การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลจึงไม่ใช่เพียงการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น แต่เป็นการใช้ตัวแปรพื้นฐานเพื่ออธิบายความแตกต่างด้านศักยภาพ ความพร้อม และรูปแบบการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตได้อย่างมีนัยสำคัญ (Gerschberger et al., 2023; Pantiris et al., 2025)

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า

ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า คือ ความสามารถของคลังสินค้าในการบริหารกิจกรรมหลักตั้งแต่รับสินค้า-จัดเก็บ-หยิบ-จัดส่ง ให้เกิดผลลัพธ์ที่ ถูกต้อง รวดเร็ว ต้นทุนคุ้มค่า และรักษาระดับการบริการ ได้อย่างเหมาะสม โดยมองคลังสินค้าเป็น “กลไกสำคัญ” ของระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลการไหลของสินค้าและความสามารถในการตอบสนองขององค์กรโดยรวม (Frazelle, 2002; Lambert, 2008; Bowersox et al., 2013) ในเชิงทฤษฎี แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Warehouse Management Theory ซึ่งอธิบายว่าประสิทธิภาพของคลังสินค้าเกิด

จากการออกแบบและบริหารองค์ประกอบภายในระบบคลังอย่างเป็นบูรณาการ ทั้งด้านโครงสร้าง กระบวนการ เทคโนโลยี บุคลากร และการควบคุมผลการดำเนินงาน หากองค์ประกอบเหล่านี้ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม จะช่วยให้คลังสินค้าสามารถลดความสูญเสีย เพิ่มความถูกต้อง และตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งโดยลำพัง แต่เป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลายด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนและโครงสร้างคลังสินค้าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่กำหนดความต่อเนื่องของการไหลงานภายในคลัง การออกแบบผังที่เหมาะสมช่วยลดระยะทางการเคลื่อนย้าย ลดความแออัด และลดต้นทุนแฝงจากการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน จึงส่งผลให้การดำเนินงานรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Gu et al., 2010; Frazelle, 2002) 2) การจัดการสินค้าคงคลัง เป็นกลไกสำคัญในการรักษาสมดุลระหว่างต้นทุนและระดับการบริการ ความถูกต้องของข้อมูลคงคลัง การกำหนดจุดสั่งซื้อ และการใช้หลัก FIFO/FEFO อย่างเหมาะสม ช่วยลดความสูญเสีย เพิ่มความพร้อมใช้ และทำให้คลังสามารถตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างต่อเนื่อง (Chopra & Meindl, 2021; Rushton et al., 2017; Balcik et al., 2021) 3) เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ เช่น WMS, Barcode, RFID และระบบวิเคราะห์ข้อมูล มีบทบาทสำคัญต่อการมองเห็นข้อมูลแบบเรียลไทม์ ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน และสนับสนุนการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูง (Kembro et al., 2017; Faber et al., 2020; Dubey et al., 2022) 4) กระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน โดยเฉพาะกิจกรรมการหยิบสินค้า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพโดยรวมของคลัง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาและทรัพยากรสูง หากออกแบบขั้นตอนไม่เหมาะสมจะก่อให้เกิดความล่าช้า ความผิดพลาด และต้นทุนที่เพิ่มขึ้น (De Koster et al., 2007; Christopher, 2016) 5) บุคลากร ถือเป็นทรัพยากรหลักของการจัดการคลังสินค้า เพราะแม้จะมีระบบและอุปกรณ์ที่ดีเพียงใด หากบุคลากรขาดความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ ก็อาจทำให้ประสิทธิภาพโดยรวมลดลงได้ ความรู้ ความชำนาญ และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องจึงเป็นปัจจัยที่ช่วยลดความผิดพลาดและเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานภายใต้แรงกดดัน (Mentzer et al., 2004; Ellinger et al., 2012) 6) เครื่องมือและอุปกรณ์ ที่เหมาะสมและพร้อมใช้งาน ช่วยเพิ่มผลผลิตและเสริมความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน หากขาดการบำรุงรักษาหรือมีข้อจำกัดด้านความพร้อมใช้ ย่อมทำให้เกิดคอขวดและความล่าช้าในกระบวนการ (Tompkins et al., 2010; Bartholdi & Hackman, 2019) และ 7) การวัดผลการดำเนินงาน ผ่านตัวชี้วัด เช่น ความถูกต้องในการหยิบสินค้า ระยะเวลาดำเนินการสั่งซื้อ และต้นทุนต่อหน่วย เป็นกลไกสำคัญในการควบคุม ติดตาม และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Logistics Performance Theory ที่มองว่าความสำเร็จของงานโลจิสติกส์ต้องสะท้อนผ่านผลลัพธ์ที่ตรวจสอบและประเมินได้อย่างเป็นระบบ (Gunasekaran et al., 2004; Frazelle, 2002)

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดเก็บสินค้า

ในมิติของการจัดเก็บสินค้า วรรณกรรมด้าน Stock Location Methodology อธิบายว่า กลยุทธ์การจัดเก็บที่เหมาะสมมีผลโดยตรงต่อความเร็ว ความแม่นยำ การใช้พื้นที่ และความพร้อมในการรองรับงานเร่งด่วน โดยแนวทางการจัดเก็บมีหลายรูปแบบ เช่น การกำหนดตำแหน่งตายตัว การจัดเก็บแบบไม่กำหนดตำแหน่ง การจัดเก็บตามรหัสสินค้า/ABC การจัดเก็บตามประเภทหรือโซน และการจัดเก็บแบบผสม ซึ่งแต่ละแนวทางมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกัน (James & Jerry, 1998) ซึ่งในเชิงทฤษฎี กลยุทธ์การจัดเก็บสะท้อนหลักการสำคัญของ Warehouse Management Theory กล่าวคือ การออกแบบตำแหน่งและวิธีจัดเก็บต้องสอดคล้องกับลักษณะสินค้า จำนวน SKU ความถี่ในการเบิกจ่าย และความสามารถของระบบข้อมูล หากการจัดเก็บไม่เหมาะสม ย่อมส่งผลให้การหยิบสินค้าล่าช้า ใช้พื้นที่ไม่คุ้มค่า และเพิ่มโอกาสเกิดความผิดพลาด ดังนั้น กลยุทธ์การจัดเก็บจึงเป็นองค์ประกอบเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าโดยตรง

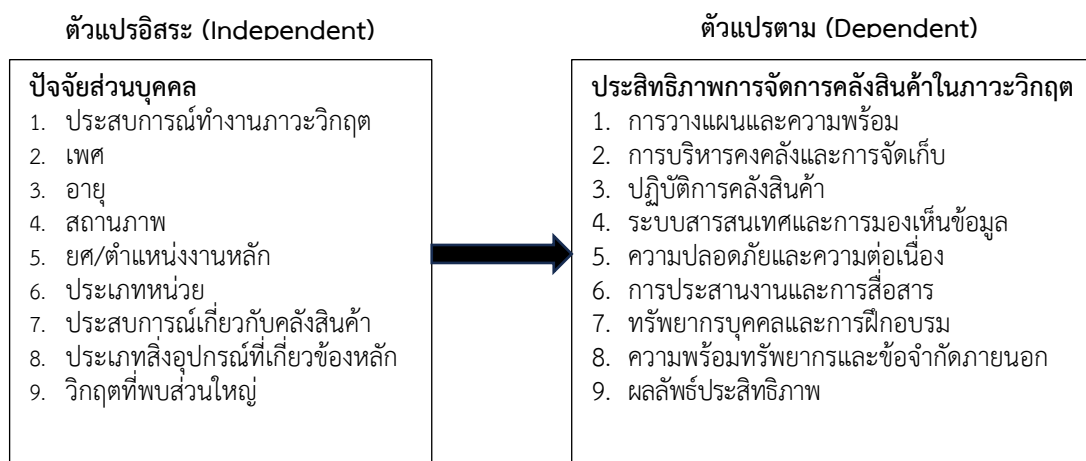
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤต

เมื่อพิจารณาบริบทของภาวะวิกฤต งานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า เหตุการณ์วิกฤต เช่น โรคระบาด ภัยธรรมชาติ ความขัดแย้ง หรือสงคราม ส่งผลให้ห่วงโซ่อุปทานหยุดชะงักและทำให้การปฏิบัติงานด้านคลังสินค้าเผชิญข้อจำกัดมากขึ้น ทั้งด้านแรงงาน การขนส่ง ความปลอดภัย และการเข้าถึงทรัพยากร (Sheffi, 2015; Ivanov & Dolgui, 2020; Shih, 2020; Bank of Thailand, 2012; Omar et al., 2022) ซึ่งประเด็นดังกล่าวสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิด Supply Chain Resilience ซึ่งมองว่าความสามารถขององค์กรในการรับมือกับภาวะชะงักงันไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงการมีทรัพยากรสำรอง แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการ เตรียมพร้อม ปรับตัว ตอบสนอง และฟื้นตัว อย่างต่อเนื่อง (Christopher & Peck, 2004) ในบริบทนี้ คลังสินค้าไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงพื้นที่เก็บรักษาสินค้า แต่เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่ช่วยคำนวณความต่อเนื่องของภารกิจและเสถียรภาพของระบบส่งกำลังบำรุง

จากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตเป็นผลลัพธ์ของการทำงานร่วมกันระหว่างปัจจัยด้านบุคลากร ระบบงาน และบริบทการปฏิบัติการ โดย Supply Chain Resilience ช่วยอธิบายความจำเป็นของความพร้อมและความยืดหยุ่นในการรับมือกับวิกฤต ขณะที่ Warehouse Management Theory อธิบายองค์ประกอบภายในคลังสินค้าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน และ Logistics Performance Theory ช่วยอธิบายว่าประสิทธิภาพดังกล่าวสะท้อนออกมาในรูปของ ความถูกต้อง ความรวดเร็ว ความคุ้มค่า และการรักษาระดับการบริการ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลของกำลังพล เช่น อายุ ประสบการณ์การทำงานในภาวะวิกฤต ตำแหน่งงาน ประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า ประเภทหน่วย และลักษณะวิกฤตที่เผชิญ จึงถูกนำมาใช้เป็นตัวแปรอิสระ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ และการปรับตัวภายใต้ภาวะวิกฤต ซึ่งจะสะท้อนออกมาเป็นระดับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้พัฒนากรอบแนวคิดจากแนวคิด Supply Chain Resilience, Warehouse Management Theory และ Logistics Performance Theory โดยกำหนดให้ ปัจจัยส่วนบุคคลของกำลังพล ได้แก่ ประสบการณ์การทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ตำแหน่งงานหลัก ประเภทหน่วย ประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า ประเภทอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลัก และลักษณะวิกฤตที่พบส่วนใหญ่ เป็นตัวแปรอิสระ ส่วน ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤต ไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 เป็นตัวแปรตาม ซึ่งสะท้อนผ่านมิติสำคัญของการจัดการคลังสินค้า ประกอบด้วย 9 ปัจจัย ได้แก่ การวางแผนและความพร้อม การบริหารคงคลังและการจัดเก็บ ปฏิบัติการคลังสินค้า ระบบสารสนเทศและการมองเห็นข้อมูล ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง การประสานงานและการสื่อสาร ทรัพยากรบุคคลและการฝึกอบรม ความพร้อมทรัพยากรและข้อจำกัดภายนอก และผลลัพธ์ประสิทธิภาพ ดังแสดงในรูปที่ 1 ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี 2568
กรณีศึกษา หน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง
ที่มา : ผู้วิจัย, 2568

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากร คือ ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการคลังสินค้าในหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง จำนวน 250 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) จำนวน 154 คน ซึ่งจากการสุ่มตัวอย่างจริงมีผลการตอบกลับแบบสอบถามจำนวน 185 คน ซึ่งมากกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณไว้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงสถานการณ์ภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2568 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ 2569 ระยะเวลา 3 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานวิจัย เป็นการทดสอบระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยวิธีการทางสถิติและทดสอบสมมติฐานของการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอผลการวิเคราะห์และผลการทดสอบสมมติฐานมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยเชิงเส้นแบบเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำชี้แจงและการยินยอมเข้าร่วมวิจัยของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คำถามคัดกรองแบบcheck list จำนวน 1 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแบบcheck list เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามแบบLikert scale เกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤต จำนวน 45 ข้อ และส่วนที่ 5 แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี 2568 กรณีศึกษา หน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง จำนวน 3 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแล้วนำมาปรับปรุง ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ให้ ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน ได้เท่ากับ 0.96 และ

ไม่พบข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ซึ่งค่าดัชนีมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (Index of item Objective Congruence : IOC) ที่ระบุว่า ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 249)

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Test)

จากการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกลุ่มบุคคลที่ทดลองใช้แบบสอบถามครั้งนี้เป็นประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ครั้งนี้ พบว่า ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามอยู่ที่ 0.980 ซึ่งในด้านการเตรียมความพร้อมและการวางแผน ค่าผลการทดสอบอยู่ที่ 0.923, ด้านการบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ ค่าผลการทดสอบอยู่ที่ 0.940, ด้านปฏิบัติการคลังสินค้า (รับเข้า-หยิบ-จ่าย-ส่งจ่าย) ค่าผลการทดสอบอยู่ที่ 0.947, ด้านระบบสารสนเทศและการมองเห็น ค่าผลการทดสอบอยู่ที่ 0.933, ด้านความปลอดภัยและความต่อเนื่อง ค่าผลการทดสอบอยู่ที่ 0.931, ด้านการประสานงานและการสื่อสาร ค่าผลการทดสอบอยู่ที่ 0.919, ด้านทรัพยากรและการฝึกอบรม ค่าผลการทดสอบอยู่ที่ 0.958, ด้านความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัดภายนอก ค่าผลการทดสอบอยู่ที่ 0.935 และด้านผลลัพธ์ประสิทธิภาพ ค่าผลการทดสอบอยู่ที่ 0.940 ซึ่งค่าผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามมากกว่า 0.75 ถือว่าผ่านเกณฑ์สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 185 ตัวอย่าง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ที่ 0.957 ถือว่าผ่านเกณฑ์สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้เช่นกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลผลเกณฑ์การประเมินผลเฉลี่ยของแบบสอบถาม มีลักษณะ ดังนี้ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง 2 หมายถึง เห็นด้วยหรือตรงกับความเป็นจริงในระดับ น้อย และ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับ น้อยที่สุด และการจัดอันดับที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า 5 ระดับ ดังนี้ ช่วงคะแนน 4.21 – 5.00 อยู่ในระดับ มากที่สุด 3.41 – 4.20 อยู่ในระดับ มาก ช่วงคะแนน 2.61 – 3.40 อยู่ในระดับ ปานกลาง ช่วงคะแนน 1.81 – 2.60 อยู่ในระดับ น้อย และช่วงคะแนน 1.00 – 1.80 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
3. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤต ไทย-กัมพูชา ปี 2568 ของหน่วยสนับสนุนกองทัพแห่งหนึ่งในด้านต่างๆที่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าสถิติ Independent Sample F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05
4. การวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยเชิงเส้นแบบเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) ของปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลเชิงสถิติกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในด้านใดมากที่สุด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเชิงพรรณนา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในภาวะวิกฤต จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 71.40 ขณะที่ผู้ไม่มีประสบการณ์มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 ด้านเพศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 95.50 และเพศ LGBTQ+ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 สำหรับอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25-34 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 รองลงมาคือช่วงอายุ 45-54 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 ในด้านสถานภาพ พบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพ

สมรส จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 รองลงมาคือสถานภาพโสด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 เมื่อพิจารณาตำแหน่งงานหลัก พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับเจ้าหน้าที่ทั่วไป ระดับชั้นประทวน จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมาคือระดับเจ้าหน้าที่อำนวยการ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 สำหรับประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 รองลงมาคือมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 ด้านประเภสิ่งอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลัก พบว่าส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การซ่อมบำรุงด้านยานเกราะและยานพาหนะ จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมาคืออาวุธและอุปกรณ์ด้านยุทธภัณฑ์ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 31.40 ขณะที่วิกฤตการณ์ที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ เหตุฉุกเฉินด้านความมั่นคง จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 รองลงมาคือการประชุม/ความไม่สงบ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 31.40

2. ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือแนวปฏิบัติที่ดีของหน่วยงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามคำสั่งและวินัย การวางแผนและการเตรียมความพร้อมล่วงหน้า ตลอดจนความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วย รวมทั้งความพร้อมของกำลังพล ขณะที่จุดอ่อนสำคัญของการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤต ได้แก่ ความล่าช้าในการส่งกำลังและการเบิกจ่าย ระดับคงคลังที่ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอะไหล่และชิ้นส่วนซ่อมบำรุง รวมถึงข้อจำกัดด้านกำลังพลและพื้นที่คลัง นอกจากนี้ ยังพบข้อจำกัดด้านระบบงานและระบบสารสนเทศ การจัดระเบียบชั้นวางและการจัดหมวดหมู่สิ่งอุปกรณ์ที่ยังไม่เป็นระบบ ตลอดจนการระบายสิ่งของคงค้างไปยังหน่วยใช้งานที่ยังขาดความคล่องตัว โดยข้อเสนอแนะส่วนใหญ่มุ่งเน้นการยกระดับความพร้อมของทรัพยากร ทั้งด้านสต็อกและกำลังพล ควบคู่กับการปรับปรุงระบบงานและระบบสารสนเทศ การเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบสต็อก การพัฒนาระบบการจัดเก็บให้เป็นระเบียบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งการเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การขยายพื้นที่คลัง และการกระจายคลังไปยังหลายพื้นที่ เพื่อให้การสนับสนุนในภาวะวิกฤตเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยปลายทางมากยิ่งขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชาในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.907 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านปฏิบัติการคลังสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือด้านความปลอดภัยและความต่อเนื่อง และด้านการประสานงานและการสื่อสาร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.63 ตามด้วยด้านความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัดภายนอก มีค่าเฉลี่ย 3.60 ด้านการบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ มีค่าเฉลี่ย 3.59 ด้านผลลัพธ์ประสิทธิภาพ และด้านทรัพยากรและการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.57 ด้านการเตรียมความพร้อมและการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 3.55 และด้านระบบสารสนเทศและการมองเห็น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดที่ 3.54

ผลการศึกษาเชิงอนุमान

3. วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ที่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ในภาวะวิกฤต	Mean	S.D.	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.
ประสบการณ์ทำงาน ในภาวะวิกฤต	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	3.52	0.835	2.388	1	2.388	3.474	0.044*
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	3.58	0.784	3.165	1	3.165	5.276	0.023*
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	3.66	0.871	2.691	1	2.691	3.500	0.043*
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	3.54	0.862	1.978	1	1.978	2.662	0.014*
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	3.62	0.765	6.484	1	6.484	11.717	0.001***
	การประสานงานและการสื่อสาร	3.62	0.757	5.143	1	5.143	9.377	0.003**
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	3.59	0.886	12.239	1	12.239	16.922	0.001***
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	3.59	0.893	4.141	1	4.141	5.319	0.022*
อายุ	ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ	3.59	0.849	1.391	1	1.391	1.924	0.016*
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	3.52	0.835	11.698	4	2.924	4.519	0.002**
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	3.58	0.784	22.006	4	5.502	10.889	0.001***
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	3.66	0.871	23.215	4	5.804	8.980	0.001***
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	3.54	0.862	18.286	4	4.571	6.877	0.001***
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	3.62	0.765	23.245	4	5.811	12.378	0.001***
	การประสานงานและการสื่อสาร	3.62	0.757	20.790	4	5.198	11.043	0.001***
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	3.59	0.886	27.682	4	6.907	10.629	0.001***
ตำแหน่งงานหลัก	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	3.59	0.893	19.652	4	4.913	6.966	0.001***
	ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ	3.59	0.849	17.193	4	4.289	6.694	0.001***
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	3.52	0.835	3.174	3	1.058	1.532	0.028*
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	3.58	0.784	5.818	3	1.939	3.276	0.022*
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	3.66	0.871	6.234	3	2.078	2.821	0.040*
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	3.54	0.862	7.607	3	2.557	3.552	0.016*
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	3.62	0.765	7.396	3	2.465	4.447	0.005**
	การประสานงานและการสื่อสาร	3.62	0.757	6.110	3	2.037	3.709	0.013*
ประสบการณ์ เกี่ยวกับคลังสินค้า	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	3.59	0.886	8.385	3	2.795	3.714	0.013*
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	3.59	0.893	7.285	3	2.428	3.155	0.026*
	ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ	3.59	0.849	10.389	3	3.463	5.121	0.002*
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	3.52	0.835	10.643	4	2.661	4.075	0.003*
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	3.58	0.784	15.208	4	3.802	7.001	0.001***
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	3.66	0.871	10.887	4	2.722	3.808	0.005*
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	3.54	0.862	13.450	4	3.362	4.861	0.001***
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	3.62	0.765	10.190	4	2.548	4.700	0.001***
ประเภทอุปกรณ์ที่ เกี่ยวข้องหลัก	การประสานงานและการสื่อสาร	3.62	0.757	11.830	4	2.958	5.683	0.001***
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	3.59	0.886	13.085	4	3.271	4.477	0.002*
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	3.59	0.893	10.162	4	2.541	3.352	0.011*
	ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ	3.59	0.849	12.098	4	3.024	4.511	0.002**
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	3.52	0.835	2.408	3	0.803	1.170	0.032*
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	3.58	0.784	6.316	3	2.105	3.640	0.014*
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	3.66	0.871	10.712	3	3.571	5.098	0.002**
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	3.54	0.862	3.962	3	1.321	1.806	0.048*
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	3.62	0.765	5.845	3	1.948	3.533	0.016*
	การประสานงานและการสื่อสาร	3.62	0.757	5.607	3	1.869	3.459	0.018*
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	3.59	0.886	6.333	3	2.111	2.800	0.041*
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	3.59	0.893	9.121	3	3.040	4.056	0.008**
	ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ	3.59	0.849	6.074	3	2.025	2.935	0.035*

หมายเหตุ * P < 0.05 ** P < 0.01 *** P < 0.001 Sig*** = 0.001

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ตำแหน่งงานหลัก ประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า และประเภทอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลัก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ขณะที่สถานภาพมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเฉพาะด้านการประสานงานและการสื่อสาร ส่วนประเภทหน่วยและวิกฤตที่พบส่วนใหญ่

ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในภาพรวมของแต่ละด้าน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลบางประการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งนำไปสู่การปฏิเสธสมมติฐานหลักและยอมรับสมมติฐานรองในตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 ของหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง ในด้านต่างๆ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 ของหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง ในด้านต่างๆ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ในด้านต่างๆ	อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 ของหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง ในด้านใดมากที่สุด				
		B	S.E.	สปส. Beta	t	Sig.
ประสบการณ์ ทำงานในภาวะ วิกฤต	(ค่าคงที่)	1.785	0.164		10.885	0.000***
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	-0.057	0.067	-0.106	-0.860	0.391
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	0.000	0.109	0.000	0.001	0.999
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	0.105	0.086	0.201	1.213	0.027
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	0.080	0.081	0.152	0.980	0.329
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	-0.158	0.120	-0.267	-1.323	0.188
	การประสานงานและการสื่อสาร	-0.077	0.113	-0.129	-0.684	0.495
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	-0.250	0.079	-0.489	-3.179	0.002
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	-0.025	0.085	-0.050	-0.298	0.766
ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ		0.245	0.092	0.459	2.672	0.008
หมายเหตุ		* P ≤ 0.05 R = 0.408 R ² = 0.166 R ² ปรับ = 0.124 F = 3.883 ระดับนัยสำคัญ (Sig**) = 0.001***				
อายุ	(ค่าคงที่)	1.952	0.434		4.494	0.000***
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	-0.185	0.177	-0.131	-1.048	0.296
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	0.688	0.289	0.456	2.385	0.018
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	-0.085	0.229	-0.062	-0.369	0.712
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	0.044	0.215	0.032	0.204	0.839
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	-0.387	0.317	-0.251	-1.223	0.223
	การประสานงานและการสื่อสาร	0.924	0.299	0.591	3.089	0.002
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	0.260	0.208	0.195	1.249	0.213
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	-0.615	0.225	-0.464	-2.741	0.007
ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ		-0.306	0.243	-0.220	-1.262	0.209
หมายเหตุ		* P ≤ 0.05 R = 0.377 R ² = 0.142 R ² ปรับ = 0.098 F = 3.216 ระดับนัยสำคัญ (Sig**) = 0.001***				
ตำแหน่งงานหลัก	(ค่าคงที่)	3.709	0.495		7.49	0.000***
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	0.343	0.202	0.218	1.700	0.091
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	-0.061	0.329	-0.037	-0.187	0.852
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	-0.083	0.261	-0.055	-0.318	0.751
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	-0.014	0.245	-0.01	-0.059	0.953
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	-0.25	0.361	-0.146	-0.693	0.489
	การประสานงานและการสื่อสาร	0.22	0.341	0.127	0.646	0.519
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	-0.142	0.238	-0.096	-0.596	0.552
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	0.224	0.256	0.152	0.876	0.382
ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ		-0.617	0.277	-0.399	-2.232	0.027
หมายเหตุ		* P ≤ 0.05 R = 0.310 R ² = 0.096 R ² ปรับ = 0.050 F = 2.072 ระดับนัยสำคัญ (Sig**) = 0.034*				
ประเภทหน่วย	(ค่าคงที่)	1.136	0.201		5.644	0.000***
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	0.088	0.082	0.133	1.072	0.285
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	0.255	0.134	0.362	1.910	0.048
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	-0.396	0.106	-0.624	-3.730	0.000
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	0.004	0.100	0.006	0.038	0.970
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	0.070	0.147	0.097	0.479	0.633
	การประสานงานและการสื่อสาร	0.461	0.139	0.632	3.329	0.001
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	-0.095	0.097	-0.152	-0.982	0.328
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	-0.011	0.104	-0.018	-0.105	0.916
ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ		-0.220	0.112	-0.338	-1.956	0.042

ปัจจัยส่วนบุคคล		อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 ของหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง ในด้านใดมากที่สุด				
ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า ในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ในด้านต่างๆ		B	S.E.	สปส. Beta	t	Sig.
หมายเหตุ	* P ≤ 0.05 R = 0.394 R ² = 0.155 R ² ปรับ = 0.111 F = 3.563	ระดับนัยสำคัญ (Sig**) = 0.001***				
ประสพการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า	(ค่าคงที่)	0.136	0.600		0.227	0.821
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	0.364	0.244	0.186	1.489	0.138
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	1.256	0.399	0.602	3.148	0.002
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	-0.818	0.317	-0.436	-2.585	0.011
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	-0.408	0.298	-0.216	-1.369	0.173
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	0.657	0.438	0.307	1.500	0.135
	การประสานงานและการสื่อสาร	0.293	0.413	0.136	0.709	0.479
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	-0.167	0.288	-0.091	-0.581	0.562
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	-0.127	0.310	-0.070	-0.411	0.682
ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ		-0.333	0.335	-0.173	-0.994	0.322
หมายเหตุ	* P ≤ 0.05 R = 0.375 R ² = 0.141 R ² ปรับ = 0.097 F = 3.184	ระดับนัยสำคัญ (Sig**) = 0.001***				
วิกฤตที่พบส่วนใหญ่	(ค่าคงที่)	2.093	0.524		3.995	0.000***
	การเตรียมความพร้อมและการวางแผน	-0.028	0.213	-0.017	-0.133	0.894
	การบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ	0.278	0.348	0.158	0.799	0.425
	ปฏิบัติการคลังสินค้า	-0.344	0.276	-0.217	-1.244	0.215
	ระบบสารสนเทศและการมองเห็น	-0.580	0.260	-0.364	-2.232	0.027
	ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง	0.515	0.382	0.285	1.347	0.180
	การประสานงานและการสื่อสาร	0.016	0.361	0.009	0.044	0.965
	ทรัพยากรและการฝึกอบรม	-0.407	0.251	-0.261	-1.619	0.107
	ความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัด	-0.126	0.271	-0.081	-0.465	0.643
ผลลัพธ์ประสิทธิภาพ		0.849	0.293	0.523	2.901	0.004
หมายเหตุ	* P ≤ 0.05 R = 0.278 R ² = 0.083 R ² ปรับ = 0.035 F = 1.749	ระดับนัยสำคัญ (Sig**) = 0.041*				

จากตารางที่ 2 พบว่า อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในบางด้าน ได้แก่ ประสพการณ์ทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ตำแหน่งงานหลัก ประเภทหน่วย ประสพการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า และวิกฤตที่พบส่วนใหญ่ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ขณะที่เพศ สถานภาพ และประเภทอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลัก ไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญในภาพรวมต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านผลลัพธ์ประสิทธิภาพเป็นด้านที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยส่วนบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ ด้านปฏิบัติการคลังสินค้า และด้านการประสานงานและการสื่อสาร โดยตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ ประสพการณ์ทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ประเภทหน่วย และประสพการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความแตกต่างด้านประสพการณ์และบริบทการปฏิบัติงานของบุคลากรมีส่วนสำคัญต่อระดับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568 ของหน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่ง

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสพการณ์การทำงานในภาวะวิกฤต เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ 25-34 ปี มีสถานภาพสมรส ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทั่วไประดับชั้นประทวน และมีประสพการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้าน้อยกว่า 1 ปี โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การซ่อมบำรุงด้านยานเกราะและยานพาหนะ และประสบกับเหตุฉุกเฉินด้านความมั่นคงเป็นหลัก

2. ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตประกอบด้วย การปฏิบัติตามคำสั่งและวินัย การเตรียมความพร้อมล่วงหน้า ความร่วมมือระหว่างหน่วย และความพร้อมของกำลังพล ขณะที่ข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ ความล่าช้าในการส่งกำลังและการเบิกจ่าย ระดับคลังที่ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะขึ้นส่วนและอะไหล่ซ่อมบำรุง ข้อจำกัดด้านกำลังพลและพื้นที่คลัง ตลอดจนปัญหาด้านระบบงาน ระบบสารสนเทศ และการจัดเก็บสิ่งอุปกรณ์ที่ยังไม่เป็นระบบ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่มุ่งเน้นการยกระดับความพร้อมด้านทรัพยากร การปรับปรุงระบบงานและระบบสารสนเทศ การเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบสต็อก การพัฒนาระบบจัดเก็บให้เป็นระเบียบมากขึ้น และการขยายหรือกระจายพื้นที่คลังเพื่อรองรับสถานการณ์วิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชาในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.907 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านปฏิบัติการคลังสินค้า รองลงมาคือด้านความปลอดภัยและความต่อเนื่อง ด้านการประสานงานและการสื่อสาร และด้านความพร้อมของทรัพยากรและข้อจำกัดภายนอก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านระบบสารสนเทศและการมองเห็น แสดงให้เห็นว่า แม้ภาพรวมของการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตจะอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะด้านสารสนเทศและการมองเห็นข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในสถานการณ์วิกฤต

ผลการศึกษาเชิงอนุมาน

1. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ตำแหน่งงานหลัก ประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า และประเภทอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลัก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนสถานภาพพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเฉพาะด้านการประสานงานและการสื่อสาร ขณะที่ประเภทหน่วยและวิกฤตที่พบส่วนใหญ่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในภาพรวมของแต่ละด้าน

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤต โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ตำแหน่งงานหลัก ประเภทหน่วย ประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า และวิกฤตที่พบส่วนใหญ่ ส่วนเพศไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาพรวมของแบบจำลอง ขณะที่ประเภทอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลักมีอิทธิพลเฉพาะบางด้านเท่านั้น เมื่อพิจารณาในเชิงลึก พบว่า ด้านผลลัพธ์ประสิทธิภาพเป็นด้านที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยส่วนบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ ด้านปฏิบัติการคลังสินค้า และด้านการประสานงานและการสื่อสาร สะท้อนให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงระบบหรือทรัพยากรของหน่วยงานเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ลักษณะงาน และบริบทการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรด้วยอย่างมีนัยสำคัญ

สรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หน่วยส่งกำลังบำรุงของกองทัพแห่งหนึ่งมีประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไทย-กัมพูชาในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะด้านระบบสารสนเทศ การบริหารสินค้าคงคลัง ความพร้อมของทรัพยากร และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สอดคล้องกับบริบทของภาวะวิกฤต เพื่อยกระดับความรวดเร็ว ความถูกต้อง และความต่อเนื่องของการสนับสนุนภารกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกำลังพลเพศชาย อายุ 25-34 ปี มีประสบการณ์ทำงานในภาวะวิกฤต และส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการคลังสินค้าในภาวะวิกฤตของหน่วยส่งกำลังบำรุงอาศัยบุคลากรหน้างานเป็นกำลังสำคัญ ซึ่งต้องปฏิบัติงานภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร

และความไม่แน่นอนของสถานการณ์ ข้อค้นพบนี้สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดด้านความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งมองว่าความสามารถขององค์กรในการรับมือกับภาวะชะงักงันขึ้นอยู่กับความพร้อม ความสามารถในการปรับตัว และสมรรถนะของบุคลากรในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Christopher & Peck, 2004; Pantiris et al., 2025).

2. ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.907) สะท้อนความสามารถในการคงภารกิจภายใต้ข้อจำกัดของวิกฤต ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดด้านการจัดการคลังสินค้าและผลการดำเนินงานโลจิสติกส์ที่อธิบายว่า ประสิทธิภาพเกิดจากการที่ระบบงานภายในยังสามารถรักษาความถูกต้อง ความรวดเร็ว และความต่อเนื่องของการให้บริการได้ แม้บริบทภายนอกจะมีความผันผวนสูง (Frazelle, 2002; Bowersox et al., 2013; Christopher, 2016) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานของ Timperio et al. (2022) ที่เสนอว่าการวางแผนเครือข่ายร่วมกับการประสานทรัพยากรและนโยบายคลังที่เหมาะสม สามารถยกระดับความสามารถในการตอบสนองของระบบ humanitarian logistics ได้อย่างมีนัยสำคัญ.

3. ด้านปฏิบัติการคลังสินค้ามีความเข้มแข็ง แต่ด้านระบบสารสนเทศและการมองเห็นยังเป็นข้อจำกัดสำคัญ เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านปฏิบัติการคลังสินค้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X} (= 3.67)$ ขณะที่ด้านระบบสารสนเทศและการมองเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.54$) แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานมีความเข้มแข็งในงานหลักเชิงปฏิบัติ เช่น การรับเข้า การหยิบ และการจ่ายสิ่งอุปกรณ์ แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการเข้าถึงข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูล และการมองเห็นสถานะทรัพยากรแบบทันเวลา ผลดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของ Delgado et al. (2025) ที่อธิบายว่า supply chain visibility คือ ความสามารถในการเข้าถึง ติดตามและการเชื่อมโยงข้อมูลที่ต้องการและทันเวลา ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Dohale et al. (2024) ที่พบว่า การขาดการแบ่งปันข้อมูล การมองเห็นข้อมูล และความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เป็นอุปสรรคสำคัญต่อความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพของ humanitarian supply chains (Delgado et al., 2025; Dohale et al., 2024).

4. ปัจจัยแห่งความสำเร็จและจุดอ่อนยืนยันว่าประสิทธิภาพคลังสินค้าในภาวะวิกฤตเป็นผลของความพร้อมเชิงระบบ ไม่ใช่ทรัพยากรเพียงอย่างเดียว ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของหน่วยงาน ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่งและวินัย การเตรียมความพร้อมล่วงหน้า ความร่วมมือระหว่างหน่วย และความพร้อมของกำลังพล ขณะที่จุดอ่อนสำคัญ ได้แก่ ความล่าช้าในการส่งกำลัง ระดับคลังที่ไม่เพียงพอ ข้อจำกัดด้านกำลังพล พื้นที่คลัง และระบบสารสนเทศที่ยังไม่คล่องตัว ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า ประสิทธิภาพของคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไม่ได้ขึ้นอยู่กับทรัพยากรเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความพร้อมเชิงระบบ การประสานงาน และกลไกการตัดสินใจร่วมกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้าน Supply Chain Resilience และงานของ Timperio et al. (2022) ที่เน้นการวางแผนและการประสานทรัพยากรร่วมกัน รวมทั้งสอดคล้องกับ Dohale et al. (2024) ที่ชี้ว่าการขาดความร่วมมือ การแบ่งปันข้อมูล และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เป็นอุปสรรคสำคัญต่อประสิทธิผลของ humanitarian supply chains (Christopher & Peck, 2004; Timperio et al., 2022; Dohale et al., 2024).

5. ปัจจัยส่วนบุคคลบางประการทำให้ประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เพราะเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับความสามารถในการปฏิบัติงานภายใต้แรงกดดัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประสิทธิภาพทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ตำแหน่งงานหลัก ประสิทธิภาพเกี่ยวกับคลังสินค้า และประเภทอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหลัก มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในหลายด้าน แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานภายใต้ภาวะวิกฤตมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรโดยตรง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดด้านทุนมนุษย์ในระบบโลจิสติกส์และข้อเสนอของ Pantiris et al. (2025) ที่ชี้ว่าการตัดสินใจ การประสานงาน และการใช้ข้อมูลใน humanitarian logistics จำเป็นต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีความสามารถในการตีความสถานการณ์และตอบสนองต่อความซับซ้อนของบริบทจริง (Mentzer et al., 2001; Pantiris et al., 2025).

6. ปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านผลลัพธ์ประสิทธิภาพและการบริหารคลัง ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานในภาวะวิกฤต อายุ ตำแหน่งงานหลัก ประเภทหน่วย ประสบการณ์เกี่ยวกับคลังสินค้า และวิกฤตที่พบส่วนใหญ่ โดยด้านที่ได้รับอิทธิพลเด่นที่สุดคือด้านผลลัพธ์ประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ด้านการบริหารสินค้าคงคลังและการจัดเก็บ ด้านปฏิบัติการคลังสินค้า และด้านการประสานงานและการสื่อสาร ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของระบบคลังสินค้าในภาวะวิกฤตไม่ได้ขึ้นกับโครงสร้างหรือทรัพยากรของหน่วยงานเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นกับศักยภาพของบุคลากรในการวิเคราะห์สถานการณ์ ตัดสินใจ และใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมกับบริบทจริงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Timperio et al. (2022) ที่พบว่าการจัดการสินค้าคงคลังร่วมกับนโยบาย safety stock สามารถยกระดับ service level ของเครือข่าย humanitarian logistics และสอดคล้องกับ Delgado et al. (2025) ที่ชี้ว่าการมองเห็นข้อมูลอย่างเพียงพอมีความเชื่อมโยงกับประสิทธิภาพของการบริหารห่วงโซ่อุปทาน (Timperio et al., 2022; Delgado et al., 2025).

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานควรกำหนดนโยบายและแผนสำรองด้านวัสดุ อะไหล่ และสิ่งอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการกิจอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับสถานการณ์วิกฤตได้อย่างเพียงพอและทันเวลาที่
2. หน่วยงานควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านคลังสินค้าให้เหมาะสมกับบริบทการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วย

ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพกำลังพลด้านคลังสินค้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานที่ยังมีประสบการณ์ด้านคลังสินค้าหรือภาวะวิกฤตไม่มาก เพื่อเพิ่มความพร้อมในการปฏิบัติงาน
2. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเชิงระบบ ทั้งด้านการบริหารคลัง พื้นที่คลัง อุปกรณ์สนับสนุน และการประสานงานระหว่างหน่วย เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายกลุ่มตัวอย่างและเพิ่มตัวแปรด้านระบบและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้อธิบายประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาข้อมูลเชิงปฏิบัติการจริงควบคู่กับประเด็นด้านความยืดหยุ่นและความสามารถในการฟื้นตัวของระบบคลังสินค้าในภาวะวิกฤต เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และแนวทางประยุกต์ใช้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2562). รายงานการพัฒนาระบบส่งกำลังบำรุงในภาวะวิกฤต. กรุงเทพฯ: กองทัพบก.
- ล้วน สายยศ, & อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). สุวีริยาสาส์น.
- Balcik, B., Beamon, B. M., Krejci, C. C., Muramatsu, K. M., & Ramirez, M. (2010). Coordination in humanitarian relief chains: Practices, challenges and opportunities. *International Journal of Production Economics*, 126(1), 22–34. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2009.09.008>
- Bank of Thailand. (2012). *The impact of the 2011 floods on the Thai economy*. Bank of Thailand.
- Bartholdi, J. J., III, & Hackman, S. T. (2019). *Warehouse & distribution science*. Georgia Tech.
- Befekadu, A., Cheneke, W., Kebebe, D., & Gudeta, T. (2020). Inventory management performance for laboratory commodities in public hospitals of Jimma zone, Southwest Ethiopia. *Journal of Pharmaceutical Policy and Practice*, 13, 39. <https://doi.org/10.1186/s40545-020-00251-1>

- Bowersox, D. J., Closs, D. J., & Cooper, M. B. (2013). *Supply chain logistics management* (4th ed.). McGraw-Hill Education.
- Chopra, S., & Meindl, P. (2021). *Supply chain management: Strategy, planning, and operation* (8th ed.). Pearson.
- Christopher, M. (2016). *Logistics & supply chain management* (5th ed.). Pearson.
- Christopher, M., & Peck, H. (2004). Building the resilient supply chain. *The International Journal of Logistics Management*, 15(2), 1–14. <https://doi.org/10.1108/09574090410700275>
- De Koster, R., Le-Duc, T., & Roodbergen, K. J. (2007). Design and control of warehouse order picking: A literature review. *European Journal of Operational Research*, 182(2), 481–501. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2006.07.009>
- Dubey, R., Bryde, D. J., Blome, C., Roubaud, D., & Giannakis, M. (2023). Dynamic digital capabilities and supply chain resilience. *International Journal of Production Economics*, 258, 108806.
- Eid, J., Johnsen, B. H., & Mearns, K. (2023). Developing local crisis leadership – A research and practice agenda. *Frontiers in Psychology*.
- Ellinger, A. E., Ellinger, A. D., & Keller, S. B. (2002). Logistics managers' learning environments and firm performance. *Journal of Business Logistics*, 23(1), 19–37.
- Esmaeili, R., et al. (2025). Unveiling the dynamics of team cognition in emergency response teams. *Frontiers in Psychology*.
- Faber, N., de Koster, R. B. M., & Smidts, A. (2018). Survival of the fittest: The impact of fit between warehouse management structure and warehouse context on warehouse performance. *International Journal of Production Research*, 56(1–2), 120–139.
- Frazelle, E. H. (2002). *World-class warehousing and material handling*. McGraw-Hill.
- Gerschberger, M., Ellis, S. C., & Gerschberger, M. (2023). Linking employee attributes and organizational resilience: An empirically driven model. *Journal of Business Logistics*, 44(3), 407–437. <https://doi.org/10.1111/jbl.12337>
- Gu, J., Goetschalckx, M., & McGinnis, L. F. (2007). Research on warehouse operation: A comprehensive review. *European Journal of Operational Research*, 177(1), 1–21.
- Gu, J., Goetschalckx, M., & McGinnis, L. F. (2010). Research on warehouse design and performance evaluation: A comprehensive review. *European Journal of Operational Research*, 203(3), 539–549. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2009.07.031>
- Gunasekaran, A., Patel, C., & Tirtiroglu, E. (2001). Performance measures in supply chain. *International Journal of Operations & Production Management*, 21(1), 71–87.
- Guo, Y., Liu, F., Song, J.-S., & Wang, S. (2025). Supply chain resilience: A review from the inventory management perspective. *Fundamental Research*, 5(2), 450–463. <https://doi.org/10.1016/j.fmre.2024.08.002>
- ISO. (2019). *Security and resilience — Business continuity management systems — Requirements* (ISO 22301:2019). International Organization for Standardization.
- Ivanov, D., & Dolgui, A. (2020). Viability of intertwined supply networks: Extending the supply chain resilience angles toward survivability. *International Journal of Production Research*, 58(10), 2904–2915. <https://doi.org/10.1080/00207543.2020.1750727>
- James, & Jerry. (1998). *The warehouse management handbook* (2nd ed.). Tompkins Press.

- Julião, B. J. B., *et al.* (2025). A systematic lean-driven framework for warehouse optimization. *Systems*, 13(9), 813. <https://doi.org/10.3390/systems13090813>
- Kembro, J., Norrman, A., & Eriksson, E. (2017). Adapting warehouse operations and design to omni-channel logistics: A literature review and research agenda. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 48(9), 890–912.
- Kovács, G., & Falagara Sigala, I. (2021). Lessons learned from humanitarian logistics to manage supply chain disruptions. *Journal of Supply Chain Management*, 57(1), 41–49. <https://doi.org/10.1111/jscm.12253>
- Lambert, D. M. (2008). *Supply chain management: Processes, partnerships, performance* (3rd ed.). Supply Chain Management Institute.
- May, B., *et al.* (2023). Identifying challenges to critical incident decision-making: A narrative review. *Frontiers in Psychology*.
- Mentzer, J. T., DeWitt, W., Keebler, J. S., Min, S., Nix, N. W., Smith, C. D., & Zacharia, Z. G. (2001). Defining supply chain management. *Journal of Business Logistics*, 22(2), 1–25. <https://doi.org/10.1002/j.2158-1592.2001.tb00001>.
- NATO Standardization Office. (2018). *Allied joint publication AJP-4(B): Allied joint doctrine for logistics*.
- Pantiris, P., Pallis, P. L., Chountalas, P. T., & Dasaklis, T. K. (2025). Enhancing coordination and decision making in humanitarian logistics through artificial intelligence: A grounded theory approach. *Logistics*, 9(3), 113. <https://doi.org/10.3390/logistics9030113>
- Papadopoulos, T., Gunasekaran, A., Dubey, R., & Childe, S. J. (2022). Big data and digitalization in supply chain resilience: A systematic review. *Annals of Operations Research*, 308(1), 35–60.
- Pettit, T. J., Croxton, K. L., & Fiksel, J. (2019). The evolution of resilience in supply chain management: A retrospective on ensuring supply chain resilience. *Journal of Business Logistics*, 40(1), 56–65. <https://doi.org/10.1111/jbl.12202>
- Rushton, A., Croucher, P., & Baker, P. (2017). *The handbook of logistics and distribution management* (6th ed.). Kogan Page.
- Scholten, K., Stevenson, M., & van Donk, D. P. (2020). Dealing with the unpredictable: Supply chain resilience. *International Journal of Operations & Production Management*, 40(1), 1–10. <https://doi.org/10.1108/IJOPM-01-2020-789>
- Sheffi, Y. (2015). *The power of resilience: How the best companies manage the unexpected*. MIT Press.
- Shih, W. C. (2020). Is it time to rethink globalized supply chains? *MIT Sloan Management Review*, 61(4), 1–3.
- Stumpf, J., Römer, M., Kembro, J., Norrman, A., & Wieland, A. (2023). Supply chain preparedness: How operational settings, product and disaster characteristics influence supply chain performance. *Production and Operations Management*, 32(9), 2784–2802. <https://doi.org/10.1111/poms.13988>
- Tabche, C., Atwan, A., Al-Ashkar, K., Al Nsour, M., Habash, N., & Al Serouri, A. (2025). Evaluating the WHO leadership in emergencies training programme: Participants’ perspective. *Frontiers in Disaster and Emergency Medicine*, 1, Article 1599284. <https://doi.org/10.3389/femer.2025.1599284>

- Tompkins, J. A., White, J. A., Bozer, Y. A., & Tanchoco, J. M. A. (2010). *Facilities planning* (4th ed.). Wiley.
- World Food Programme. (2021, May). *2021 emergency supply chain preparedness for disaster resilience*.
- World Health Organization. (2021). *COVID-19 vaccination: Supply and logistics guidance*. World Health Organization.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.